

Natuurpad Bosrestaurant Overberg

Een wandeling van IVN Veenendaal-Rhenen

Start- en eindpunt

Het Bosrestaurant Overberg, Dwarsweg 63A, 3959 AE Overberg.

Afstand

De route is ruim 6 km lang. Indien gewenst kunt u de tocht na de routepunten 8 en 11 inkorten.

Kaartje

Op de laatste pagina van deze beschrijving bevindt zich een kaartje. Hierop staan nummers die verwijzen naar de extra informatie in de routebeschrijving.

GPX-route

De routes zijn ook op uw smartphone te volgen. Gebruik hiervoor de IVN route app. De app is gratis te downloaden in Google Playstore of Apple Store. Met deze app hebt u meer dan 200 wandelingen en fietsroutes én een digitale natuurgids op zak.

Na downloaden zijn de routes offline te volgen.

Samenvatting

De wandeling gaat door een afwisselend bos- en heidegebied van de Utrechtse Heuvelrug op de overgang naar de Gelderse Vallei.

Het hier gevestigde Bosrestaurant Overberg droeg vroeger de naam 'de Holle Boom'. De holle boom zelf is inmiddels verdwenen, maar de oude naam is bij velen in de herinnering gebleven.

Tips

- Controleer uzelf na de wandeling op teken.
- U volgt de routes op eigen risico.

Verzoek

We stellen het erg op prijs indien u opmerkingen over de route wilt sturen naar natuurpaden@ivnveenendaal-rhenen.nl.

IVN wenst u een prettige wandeling!

Legenda

- RA = rechtsaf
- RI = richting
- LA = linksaf
- RD = rechtdoor

Start natuurpad Bosrestaurant Overberg

- *Vanaf de parkeerplaats van het Bosrestaurant Overberg loopt u vóór het terras en het Boshotel langs tot het begin van een fietspad.*
- *U wandelt over dit fietspad tot u uitkomt op een asfaltweggetje.*
- *Het asfaltweggetje volgen tot een splitsing.*
- *Hier rechts aanhouden en langs een begroeide wal lopen.*

1. Nieuw-Amerongen

De houtwal ligt rond het privéterrein Nieuw-Amerongen. Hier stond vroeger een boerderij met deze naam. Op de wal staan verschillende struiken geplant zoals een laurierkers en vlier.

- *Op viersprong bij het bord van Staatsbosbeheer (SBB) 'Welkom in Boswachterij Amerongse Berg' het linker pad aanhouden (dus niet over het fietspad).*

2. Parklandschap

Verderop heeft u links uitzicht op een voormalig heideveld, dat nu is veranderd in een parkachtig landschap. De heuveltjes vormen de restanten van een stuifzandgebied. Verderop ziet u links tussen gras en bomen de restanten van het heideveld. Als de mens niet ingrijpt zullen de grassen en de bomen domineren over de heideplanten en zal een nieuw bos de ruimte vullen.

- *LA bij bord 'Landgoed De Laan'.*

3. Pijpenstrootje

Het gras langs het pad heet pijpenstrootje. Het komt veel voor op vochtige delen van de heide. De lange stengels staan in groepen of pollen bijeen. Ze werden vroeger gebruikt als pijpenrager. U kunt zien, dat het pijpenstrootje één van de grassoorten is die de heidevelden dreigen te overwoekeren.

- *Na ongeveer 200 m smal pad bij hoge spar RA.*
- *Op splitsing rechts aanhouden en doorlopen tot heideveld.*
- *Bij het heideveld aangekomen LA.*

4. Heideterrein

Was er in 1833 nog 600.000 ha heide in ons land, nu is er minder dan 40.000 ha over, versnipperd over ca. honderd terreinen. U kunt hier waarnemen dat de heide het moeilijk heeft. Naast het pijpenstrootje groeit hier ook de grasoort bochtige smele. De natuurbeheerders proberen de heide in stand te houden door de bovengrond af te graven. De ondergrond bevat minder voedingsstoffen en dat is goed voor het ontkiemende heidezaad. Door brede corridors tussen versnipperde heidegebiedjes aan te leggen komt een uitwisseling van plant en dier tot stand. We kunnen hierbij denken aan hagedissen, ringslangen, insecten en diverse grassen.

- *Het pad gaat over in een beukenlaan, die uitkomt op een kruising.*
- *Hier slaat u voor de slagboom RA en blijft u dit pad volgen tot u weer uitkomt op een volgend en groter heidegebied.*

5. Hagedissen

In de heidegebieden komen drie soorten hagedissen voor:

- de levendbarende hagedis, voornamelijk op vochtige plaatsen bij de bosrand,
- de hazelworm, een pootloze hagedis, die eveneens vochtige schaduwrijke plekken opzoekt
- de zandhagedis, die op zonnig, droog terrein met open zandplekken is te vinden.

In de winter houden hagedissen een winterslaap. Ze kunnen hiervoor zelf een holletje graven, maar vaak wordt ook een verlaten konijnen- of muizenhol gebruikt.

6. Jeneverbes

Het pad dat u bewandelt is een gedeelte van het oude Utrechtse Spoor. De naam duidt op de karrensporen die de paard-en-wagens in het zand trokken. Het werd in vroegere eeuwen gebruikt door onder andere boeren die met hun producten naar de markt gingen.

Voordat u het pad rechtsaf langs de bosrand inslaat, kunt u links nog de heuveltjes zien van het onderliggende oude stuifzandgebied. Ook ziet u een eenzame jeneverbes staan, die hier niet vaak voorkomt. Het is een van de weinige oude inheemse naaldbomen. De schapen mijden de stekels. De boom is taai en groeit erg langzaam. De bessen gebruikt men om jenever hun aroma te geven.

- *Neem nu het pad RA, met aan uw linkerhand de heide en rechts de bosrand.*

7. Hagedissen

In de heidegebieden komen drie soorten hagedissen voor:

- de levendbarende hagedis, voornamelijk op vochtige plaatsen bij de bosrand,
- de hazelworm, een pootloze hagedis, die eveneens vochtige schaduwrijke plekken opzoekt en de
- zandhagedis, die op zonnig, droog terrein met open zandplekken is te vinden.

In de winter houden hagedissen een winterslaap. Ze kunnen hiervoor zelf een holletje graven, maar vaak wordt ook een verlaten konijnen- of muizenhol gebruikt.

- *Vervolg het pad langs de bosrand.*

8. Boekweit

Verderop ziet u rechts een open plek met enkele akkertjes waar eind vorige eeuw enkele jaren boekweit is geteeld. U kunt er even naar toelopen. De grond is hier voedselrijker dan de omgeving. Er groeit nu o.a. akkerdistel en breedbladige wespenorchis.

Tijdens de bloei trok de boekweit veel bijen. De vruchtjes lijken op beukenootjes en werden wel gebruikt als goedkoop alternatief voor graan. Er brood van bakken is lastig, maar pannenkoeken en pap gaat prima. De naam *boek-weit* komt van *beuk-tarwe*.

- *Terug naar het pad en dit vervolgen tot het eind, dus de zijpaden negeren.*
- *Aan het einde van het pad RA slaan.*
- *Daarna eerste afslag LA bij de poel.*

9. De poel

U passeert een poel. Deze moet een ondoorlaatbare bodem van leemgrond hebben, anders zou het water door het zand verdwijnen. De plantengroei wijkt af van de drogere delen van het bos. Voor de bosdieren en de vogels is deze drinkpoel belangrijk.

10. Vleermuizen

Indien u vanaf de afslag even doorloopt en dan achterom kijkt ziet u aan een dennenboom een vleermuiskast hangen. Voor bijna alle Nederlandse vleermuissoorten zijn bomen op de een of andere manier van belang. Een aantal soorten gebruikt boomholten als schuilplaats of brengt er in kolonies jongen groot. De holte kan door een specht zijn gemaakt.

De vrouwtjes met hun jongen bewonen altijd een reeks bomen. Na enkele weken verplaatst de kolonie zich.

Aan de rechterkant van het pad ziet u een voormalige boswachterswoning.

Even verderop blijkt dat er vermoedelijk weer leem onder de oppervlakte ligt, want het gebied is vrij vochtig. Dit kunt u ook zien door de aanwezigheid van de pitrus.

11. Pitrus

Deze groeit op plekken met een wisselende waterstand. Bij deze plant komen de bloemetjes zijdelings uit het bovenste deel van de buigzame stengel. Deze laatste gebruikte men

vroeger voor het vlechten van matten, manden en viskorven.

- *Bij de viersprong RA, om lariksperceel heen. Pad loopt langs een open gekapte bosstrook.*

12. Verbindingsbaan

Door een strook van de dennenakker weg te kappen is een open heidestrook ontstaan die als verbinding dient voor soorten die zich van het ene heidegebied naar het andere willen verplaatsen. De ouderdom van de dennen kunt u nagaan door de takkenkransen rond de stam te tellen. De dennen maken immers elk jaar een nieuwe takkenkrans. Let dan wel op stompjes van afgevallen takken onderaan. *Aan het einde van het pad komt u op een vijfsprong.*

Als u snel naar het beginpunt van de wandeling terug wilt, neemt op de vijfsprong de tweede weg rechts, met een open strook. Aan het einde van dit pad LA en via het fietspad weer terug naar het Bosrestaurant. Zie kaartje achterin.

- *Als u de wandeling wilt vervolgen, neem dan de tweede weg LA een beukenlaan in.*
- *Deze half verharde laan volgen en het verharde fietspad oversteken.*

13. Storm

Even voorbij de kruising met het fietspad zijn in 2004 veel sparren omgewaaid. U ziet links nog een aantal liggen. De natuurlijke afbraak van de stammen trekt zwammen, insecten en vogels aan. Verderop ziet u een dennenakker. De struiklaag, kruidlaag en moslaag ontbreken. Hier kunt u weinig soorten van leven ontdekken.

- *Op de zessprong van paden neemt u de tweede weg rechts.*
- *Een eind doorlopen tot na een open vlakte links. Alle zijpaden negeren.*
- *Na een flauwe bocht naar links, pad naar links en pad naar rechts negeren.*

14. Dansende bomen

Verderop ziet u links een voormalig eikenhakhoutbos. Het hakhout is een oude vorm van beheer, waarbij de bomen tot vlak bij de grond werden afgezaagd. De uitlopers werden meestal na acht à tien jaar weer gekapt.

De eikenschors ("eek") gebruikte men voor de leerlooierij, het hout voor omheiningen of brandhout. Al vele jaren worden deze bomen niet meer gesnoeid, waardoor de takken of telgen kronkelend ('dansend') naar het licht zijn doorgesloten. Meestal staan ze in groepjes bij elkaar, voortkomend uit een nauwelijks zichtbare stronk.

- *Iets verderop bij de kruising RA een enigszins holle weg in met een eikenwal.*
- *Dit pad volgen tot aan de camping.*
- *Vlak voor de camping RA (niet het ruiterspad in). Daarna op fietspad LA, terug naar het beginpunt.*

We hopen dat u een fijne tocht wandeling heeft gehad.

Opmerkingen over de route kunt u sturen naar natuurpaden@ivnveenendaal-rhenen.nl. IVN Veenendaal-Rhenen heeft de volgende natuurpaden en fietsroutes beschikbaar:

Natuurpad	Fietsroute
<ul style="list-style-type: none">• Prattenburg• Elsterberg• Grebbeberg• Bosrestaurant Overberg	<ul style="list-style-type: none">• Door bos en Binnenveld• Fietsen langs forten• Veerpontroute• Grote graanmolens en groene grenzen

• Egelmeer• Pr8ige Heuvelrug Prattenburg• Pr8ige Heuvelrug Kwintelooijen-Plantage	

Deze routes vindt u op:

<https://www.ivn.nl/afdeling/veenendaal-rhenen>.

Hier kunt u de routebeschrijvingen en de gpx-routes downloaden.

IVN (Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid) is een landelijke natuur- en milieuvereniging die werkt aan een duurzame samenleving.

Kaartje Natuurpad Bosrestaurant Overberg

De nummers verwijzen naar de informatie in de tekst.

